

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. M. IR ERGO INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. gegužės 31 d. Nr. 242-221

Vilnius

Lietuvos bankas gavo V. M. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą dėl atsisakymo įvykį pripažinti draudžiamuoju pagrįstumo.

N u s t a t y t a:

2015 m. rugsėjo 16 d. pareiškėjas su draudiku sudarė draudimo sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – draudimo sutartis), kuria buvo apdraustas gyvenamasis namas (pastatų draudimu) ir jame esantis turtas (namų turto draudimu), esantis adresu: (*duomenys neskelbtini*), nuo draudimo liudijime nurodytų rizikų pagal Gyventojų turto draudimo taisyklės Nr. 056, galiojančias nuo 2014 m. gruodžio 1 d., (toliau – Taisyklės). Gyvenamasis namas buvo apdraustas nuo visų rizikų, išskyrus transporto priemonės atsitrenkimą. Namų turtas buvo apdraustas nuo ugnies, gamtos jėgų, vandens, vagystės ir stiklo dužimo. Pareiškėjas, atsižvelgdamas į draudiko agentės patarimą, drausdamas namų turtą, elektros įtampos svyravimų rizikos nepasirinko, nes, pirma, jo netenkino pirmiau minėtai rizikai numatyta draudimo suma (1 450 Eur), antra, namų turtas buvo apdraustas nuo gamtos jėgų rizikos.

Pareiškėjas prašyme išnagrinėti ginčą su draudiku nurodė, kad į interneto anteną trenkė žaibas, todėl ji buvo visiškai sugadinta, o per kabelį, jungiantį anteną su kompiuteriu, buvo sugadintas ir kompiuteris su monitoriumi. Pareiškėjas teigia, kad jo patirti nuostoliai: sugadintas kompiuteris (330 Eur), jo diagnostika (30 Eur) ir monitoriaus remontas (27 Eur), yra gamtos jėgos – žaibo iškrovos – padarinys, todėl reikalauja draudiko pripažinti įvykį draudžiamuoju ir atlyginti pirmiau minėtus nuostolius.

Draudikas, vadovaudamasis UAB „PC Help“ nustatyta pareiškėjo kompiuterinės technikos gedimo priežastimi – elektros įtampos šuolis, atsiradęs dėl žaibo sukulto elektros išlydžio, ir remdamasis draudimo sutarties nuostatomis bei tuo, kad pareiškėjo namų turtas nebuvo apdraustas nuo elektros įtampos svyravimų rizikos, įvykį pripažino nedraudžiamuoju. Draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodė, kad, pagal Taisyklių 19.1 papunktį, turtas apdraudžiamas nuo ugnies: gaisro, sprogimo, žaibo įtrenkimo, valdomų skraidymo aparatų, jų dalių ar krovinių užkritimo ir smūgio bangos. Pasak draudiko, žaibo įtrenkimas yra tiesioginis žaibo trenkimas į apdraustą daiktą, kuris sukelia gaisrą. Šiuo nagrinėjamu atveju pareiškėjui priklausiančio turto sugadinimo priežastis nebuvo tiesioginis žaibo trenkimas į apdraustus daiktus ar gaisras, kilęs dėl žaibo, dėl to įvykis buvo pripažintas nedraudžiamuoju.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atskirtimų pagrindu, išskyrus atvejus,

kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, ginčas tarp šalių yra kilęs dėl draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsniu, draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Pagal Civilinio kodekso 6.156 straipsnio nuostatas, šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas nustato imperatyviosios teisės normos. Teisėtai sudaryta sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalis). Draudimo sutartis sudaroma standartinių sutarties sąlygų – draudiko parengtų draudimo rūšies taisyklių – pagrindu prisijungimo būdu. Draudimo rūšies taisyklėse turi būti nustatyti draudžiamieji ir nedraudžiamieji įvykiai (Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 92 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktai).

Draudimo sutartimi draudimo objektui (draudėjo ar naudos gavėjo turkiniams interesams) suteikiama apsauga – įsipareigojimas mokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui (Draudimo įstatymo 2 straipsnio 19 dalis) – nėra absoliuti, draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse (standartinėse sąlygose), tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose. Draudimo taisyklėse nustatyti atvejai, laikytini draudžiamaisiais ir (arba) nedraudžiamaisiais įvykiais, teismų praktikoje pripažįstami esmine draudimo sutarties sąlyga (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2016 m. kovo 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-143-313/2016). Todėl sprendžiant dėl konkrečių aplinkybių priskyrimo prie draudžiamųjų įvykių turi būti vadovaujama šalių sudarytos sutarties nuostatomis, jeigu jos neprieštarauja imperatyviosioms įstatymo normoms.

Ginčo atveju taikytinose Taisyklėse (19.1 papunktis) nurodyta, kad draudžiamasis įvykis yra žala dėl ugnies rizikos, kuri, be kita ko, apima žaibo įtrenkimą, papildomai nurodant, kad „Žaibo įtrenkimas – tai tiesioginis žaibo trenkimas į apdraustą daiktą, kuris sukelia gaisrą.“ Pareiškėjas ginčija draudiko sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju nurodydamas, kad jo patirti nuostoliai yra gamtos jėgos – žaibo iškvovos – padarinys.

Draudikas ginčijamą sprendimą grindžia remonto įmonės UAB „PC Help“ nustatyta kompiuterinės technikos gedimo, kurį lėmė elektros įtampos šuolis, įvykęs dėl žaibo sukkelto elektros išlydžio, priežastimi. Pagal Taisyklių 19.1.1.3 papunktį, draudimo apsauga neapima nuostolių „dėl netiesioginio žaibo trenkimo (viršįtampių)“. Taisyklių 19.8 papunktyje nustatyta, kad elektros įtampos svyravimai yra apdrausto turto sugadinimas, sunaikinimas ar praradimas dėl staigių ir netikėtų tiekiamos elektros įtampos svyravimų dėl padidintos elektros įtampos poveikio, tačiau draudimo liudijime elektros įtampos svyravimų rizika nėra pažymėta kaip draudžiamasis įvykis pareiškėjo pasirinktame namų turto draudimo variante. Kita vertus, pareiškėjo nurodoma gamtos jėgų rizika Taisyklių 19.4 papunktyje yra apibrėžiama kaip apimanti žalą, atsiradusią dėl audros, krušos, staigaus ir nenumatyto potvynio, liūtis, sniego slėgio, grunto įkritimo ir grunto nuslydimo.

2016 m. liepos 7 d., kai pareiškėjas kreipėsi į draudiką dėl įvykio, surašytame defektų akte nurodyta, kad „pasak draudėjo, grįžus namo, rado sugedusią buitinę techniką. Kaimynai sako, jog savaitgalį smarkiai žaibavo ir dėl viršįtampių sugedo technika. Technika sugadinta ir pas kaimynus.“ Su šiomis įvykio aplinkybėmis pareiškėjas sutiko ir pasirašė defektų aktą.

2016 m. liepos 26 d. UAB „Cgates“ pranešime nurodyta, kad įmonės „meistras atvykęs konstatavo, jog gedimo priežastis yra žaibo iškvova.“ UAB „PC Help“ kompiuterinės technikos remonto talonuose nurodyta, kad „po elektros iškvovos sugedusi motininė plokštė“ ir „nuo įtampos šuolio iškvovos sudegusi maitinimo grandinė“.

Draudikas papildomai kreipėsi į Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos Informacijos skyrių, pastarasis 2016 m. rugpjūčio 2 d. parengė Pažymą apie hidrometeorologines sąlygas Nr. (5.58-10)-B8-1478 ir pateikė informaciją „apie Kauno r. Savivaldybės teritorijoje pagal automatinės žaibų aptikimo sistemos duomenis užfiksuotus žaibų išlydžius dangus–žemė 2016 m. liepos 1–19 d.“

Vadovaudamasis Draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalimi, draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmoką arba atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo, taip pat atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, nepatikinęs visos jam prieinamos informacijos. Įvertinus žalos byloje esančias išvadas dėl pareiškėjo kompiuterinės technikos gedimo priežasties, darytina išvada, kad dėl to iš esmės sutariama. Be to, pareiškėjas neneigia ir neginčija remonto ir telekomunikacijų įmonės atstovų nustatytos gedimų priežasties ir nurodo, kad dėl žaibo iškrovos interneto antena buvo visiškai sugadinta, o per kabelį, jungiantį anteną su kompiuteriu, buvo sugadintas ir kompiuteris su monitoriumi. Taigi, nors pareiškėjas ir neginčija nustatyto netiesioginio žaibo trenkimo į apdraustą turtą fakto, tačiau mano, kad pareiškėjo nuostolius sąlygojo gamtos jėga – žaibo iškrova, nes būtent dėl žaibo buvo visiškai sugadinta interneto antena.

Atkreiptinas dėmesys, kad, kaip minėta, ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi principo, kuris reiškia, kad vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Lietuvos bankas nėra teisės aktų įgaliojamas nustatyti įvykio priežasčių ir daryti ekspertinio pobūdžio išvadų dėl tiesioginio žaibo trenkimo į apdraustą pareiškėjo turtą fakto buvimo arba nebuvimo. Todėl sprendamas tarp šalių kilusį ginčą Lietuvos bankas vertina, ar draudikas pateikė sprendimą dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju pagrindžiančius įrodymus ir ar pareiškėjas pateikė draudiko sprendimo nepagrįstumą įrodančius duomenis.

Jeigu nesutinka su draudiko sprendimu, vadovaudamasis rungtyniškumo principu, pareiškėjas turi įrodyti savo teiginius, t. y. kad žalą patyrė ne dėl laikino elektromagnetinio lauko energijos pertekliaus („viršįtampių“), o dėl tiesioginio žaibo trenkimo, sukėlusio gaisrą. Šią aplinkybę pareiškėjas iš esmės argumentuoja tuo, kad interneto antena, paveikta žaibo, buvo visiškai sugadinta. Pasak pareiškėjo, tai, kad per kabelį, jungiantį anteną su kompiuteriu, buvo sugadintas ir kompiuteris su monitoriumi, įrodo faktą, kad žaibas trenkė tiesiogiai į anteną.

Pažymėtina, kad Taisyklėse yra papildomai nurodyta, kad „žaibo įtrenkimas yra tiesioginis žaibo trenkimas į apdraustąjį daiktą, kuris sukelia gaisrą“, tačiau šiuo nagrinėjamu atveju toks įvykis nebuvo nustatytas. Nors pareiškėjas ginčija draudiko sprendimą, tačiau jokių objektyvių duomenų, paneigiančių nustatytą kompiuterinės technikos gedimo priežastį arba patvirtinančių ugnies rizikos pasireiškimą, nepateikė. Pažymėtina, kad, remiantis draudimo sutarties nuostatomis, pareiškėjo namų turtas nebuvo apdraustas nuo elektros įtampos svyravimų rizikos, nes pareiškėjas tikėjosi, jog tokį atvejį apims gamtos jėgų rizika. Todėl, Lietuvos banko vertinimu, atsižvelgiant į ginčo byloje pateiktus ginčo šalių paaiškinimus ir įrodymus, nėra pagrindo teigti, kad draudiko sprendimas pripažinti įvykį nedraudžiamuoju yra nepagrįstas.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad turto draudimo rinkoje draudimo sutartimi suteikiama apsauga nuo žaibo trenkimo rizikos įprastai siejama būtent su tiesioginiu žaibo trenkimu į apdraustą turtą ar jo dalį. Tiesioginis žaibo trenkimas ir dėl netiesioginio žaibo trenkimo kilę elektros įtampos svyravimai įprastai yra išskiriami į atskiras rizikas, todėl sutarties šalys yra laisvos susitarti, nuo kokios rizikos yra draudžiamas turtas. Įvertinus *ERGO* draudimo sąlygas nenustatyta, kad sutikdamas su draudiko agentės pasiūlytomis draudimo sąlygomis pareiškėjas būtų išreiškęs valią turtą drausti nuo elektros įtampos svyravimų rizikos. Draudimo liudijime ši rizika taip pat nėra įtraukta prie draudžiamųjų. Nesant atitinkamo susitarimo, draudikas neturi prievolės atlyginti pareiškėjo patirtos žalos dėl elektros įtampos svyravimų arba laikino elektromagnetinio lauko energijos pertekliaus („viršįtampių“).

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo

procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo V. M. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius